Ο τρόπος που λειτουργεί η Θεία πρόνοια (Αρχ. Μελέτιος Βαδραχάνης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 5 Ιουλίου, 2010

Ἡ μορφὴ τοῦ Θεοῦ ὅπως μας τὴν παρουσιάζει ἡ ἁγία Γραφή, εἶναι ἡ μορφὴ ἑνὸς πατέρα ποὺ ἐπαγρυπνεῖ πάνω στὰ δημιουργήματά του καὶ μεριμνᾷ γιὰ τὶς ἀνάγκες τους. «Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. Ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρα σου καὶ ἐμπιπλᾶς πᾶν ζῷον εὐδοκίας (Ψάλμ.144,15).Καὶ στὸν προοιμιακὸ ψαλμὸ ποὺ διαβάζουμε στὸν ἑσπερινὸ –τὸν 103- λέγει' «Πάντα πρὸς σὲ προσδοκώσι, δοῦναι τὴν τροφὴν αὐτῶν εἰς εὔκαιρον δόντος σου αὐτοίς, συλλέξουσι» (Ψάλμ.103,27). Αὐτὴ ἡ ἄγρυπνη φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὁλόκληρη τὴν δημιουργία, τὸ πατρικὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ μέριμνα ποὺ λαμβάνει, στὴ γλῶσσα τῆς θεολογίας ὀνομάζεται θεία πρόνοια. Ἡ θεία πρόνοια ἐκδηλώνεται μὲ κάθε τρόπο στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας. Ἂς δοῦμε εἰδικώτερα αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις της.

Α) Ἡ θεία πρόνοια δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὸ πεπρωμένο τοῦ Ἰσλάμ. Οὔτε μὲ τὸν ἀπόλυτο προορισμὸ τῶν προτεσταντῶν. Εἶναι περίεργο πὼς ὁ μουσουλμανισμὸς καὶ ὁ προτεσταντισμὸς συναντῶνται σὲ θεωρίες ποὺ διαστρέφουν τὸ νόημα καὶ τὸ περιεχόμενο τοῦ μυστηρίου τῆς θείας προνοίας. Λέγει ὁ Χριστὸς στὸ εὐαγγέλιο' «ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας,καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐράνιος τρέφει αὐτά»(Μάτθ.6,26).Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἑρμηνεύοντας αὐτὸ τὸ χωρίο λέγει' «ὄχι ὅτι δὲν θὰ σπέρνουμε ἢ δὲν θὰ θερίζουμε ἀλλὰ δὲν θὰ μεριμνᾶμε, δὲν θὰ ἔχουμε ἄγχος. Θὰ κάνουμε ὅλες τὶς ἐνέργειες ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπό μας, ἀλλὰ τὴν ἐλπίδα μας καὶ τὴν προσμονή μας γιὰ ἐπιτυχία τῶν προσπαθειῶν μας, θὰ τὴν ἐξαρτᾶμε ἀπὸ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ».Συνεπῶς δὲν θὰ περιμένουμε ὅλα ἀπὸ τὸν Θεὸ χωρὶς ἐμεῖς νὰ προσπαθοῦμε, αὐτὸ εἶναι μονοφυσιτισμός, ἀλλὰ δὲν θὰ χάνουμε τὴν ψυχραιμία μας, τὴν αὐτοκυριαρχία μας, τὴν πίστη μας στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Στὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου φαίνεται ξεκάθαρα, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δὲν θέλει νὰ μονοπωλεῖ τὰ πάντα στὸν τομέα τῆς δράσεως, ἀλλά μας θέλει συνεργούς του. Ἐνῷ θὰ μποροῦσε μὲ ἕνα του νεῦμα νὰ διαλύσει τὸν λίθο τοῦ μνήματος, ζητᾷ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους νὰ τὸν ἀπομακρύνουν καὶ μετὰ αὐτὸς κάνει αὐτὸ ποὺ δὲν μποροῦν νὰ κάνουν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνασταίνει τὸν Λάζαρο.

Β) Ὁ Θεὸς δὲν σῴζει τὸν ἄνθρωπο ὅταν ἐκεῖνος κάνει παράλογες ἐνέργειες καὶ ριψοκινδυνεύει χωρὶς λόγο. Ἂς θυμηθοῦμε τὴν περίπτωση τῶν πειρασμῶν τοῦ

Χριστοῦ, ὅταν ὁ διάβολος τὸν μετέφερε εἰς τὸ «πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ»(Μάτθ.4,6) καὶ τοῦ εἶπε' «εἰ υἱὸς εἰ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω. γέγραπται γὰρ ὅτι τοὶς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περί σου, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρούσι σέ, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου» καὶ ἀπήντησε τότε ὁ Ἰησοῦς' «πάλιν γέγραπται, οὐκ ἐκπειράσης Κύριον τὸν Θεόν σου».Δηλαδὴ δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε ὅτι τρέλλα θέλουμε καὶ νὰ ἔχουμε ἀπαίτηση ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ μᾶς σῴζει. Δὲν μποροῦμε a priori, ἐκ τῶν προτέρων, νὰ ρίχνουμε τὸν ἑαυτόν μας σὲ κίνδυνο καὶ νὰ ἔχουμε ἀπαίτηση ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ μᾶς διαφυλάττει. Ὁ πιστὸς προσεύχεται καὶ λέγει «μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν ἀλλὰ ρύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ».Δηλαδὴ Θεέ μου ξέρω τὴν ἀδυναμία μου, τὴν ἀσθένειά μου, καὶ φοβᾶμαι. Μὴ μὲ βάζεις σὲ δοκιμασία καὶ φανεῖ ἡ ἀναξιότητά μου. Ἔτσι μας δίδαξε ὁ Χριστὸς νὰ προσευχώμαστε καὶ συνεπῶς ἀνάλογα πρέπει νὰ συμπεριφερώμεθα.

Γ) Ἡ θεία πρόνοια πολλὲς φορὲς ἐνεργεῖ μὲ μυστηριώδη καὶ ἀπίθανο γιὰ τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ τρόπο. Πολλὲς φορὲς χρησιμοποιεῖ τὶς δυνάμεις τοῦ κακοῦ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ὑπηρετοῦν τὸ κακὸ γιὰ νὰ φέρει εἰς πέρας τὸ σχέδιό της. Ἂς θυμηθοῦμε τὴν περίπτωση τοῦ δικαίου Ἰωσὴφ στὴν παλαιὰ διαθήκη. Τὰ ἀδέλφια τοῦ τὸν μισοῦν, τὸν ζηλεύουν, τὸν πωλοῦν δοῦλο στὴν Αἴγυπτο. Ὁ Ρουβὴν ὁ ἀδελφός του, ποὺ τὸν λυπήθηκε καὶ εἶπε νὰ τὸν ρίξουν σ’ ἕνα ξεροπήγαδο μὲ σκοπὸ νὰ τὸν ἐλευθερώσει ἀργότερα, δὲν μπόρεσε νὰ πραγματοποιήσει τὸν σκοπό του. Ἔτσι ὁ Ἰωσὴφ πηγαίνει στὴν Αἴγυπτο, τὸν πωλοῦν στὸν Πετεφρή, τὸν συκοφαντεῖ ἡ γυναῖκα τοῦ Πετεφρῆ, τὸν ρίχνουν στὴν φυλακή, ἑρμηνεύει τὰ ὄνειρα αὐλικῶν του Φαραὼ ποὺ εἶχαν πέσει στὴ δυσμένειά του, καὶ στὸ τέλος τὸν ἀνακαλύπτει ὁ Φαραὼ καὶ τὸν κάνει ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου. Θὰ ἔλεγε κανεὶς μετὰ ἀπὸ τὶς περιπέτειες καὶ τὰ βάσανα τοῦ Ἰωσήφ, ποῦ εἶναι ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ; Ποῦ εἶναι ὁ Θεὸς ὁ στοργικὸς πατέρας; Πῶς ἀφήνει νὰ ἐπικρατοῦν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κακοῦ; Κι ὅμως ὁ Θεὸς φαινομενικὰ δὲν ἐπενέβαινε, φαινομενικὰ δὲν ἐνδιαφερόταν, οὐσιαστικὰ ὅμως ἡ πρόνοιά του, μέσῳ αὐτῶν τῶν θλιβερῶν γεγονότων, ἑτοίμαζε τὸν θρίαμβο καὶ τὴν δόξα τοῦ Ἰωσήφ. Αὐτὸ φαίνεται στὸ 45,8 χωρίο τῆς Γενέσεως. Ὅταν ὁ Ἰωσὴφ ἀπεκάλυψε τὸν ἑαυτό του στὰ ἀδέλφια του καὶ κεῖνοι τρόμαξαν τοὺς εἶπε τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά' «Μὴ φοβᾶσθε, ὁ Θεὸς μ’ ἔστειλε ἐδῶ πρὶν ἀπό σας γιὰ νὰ σᾶς θρέψω τώρα ποὺ θὰ ξεσπάσει ἡ μεγάλη πεῖνα. Τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ ἦταν ἔτσι. Ὄχι φυσικά, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν καταλογίζει εὐθύνες σὲ ὅσους σκέπτονται πονηρά, ἀλλὰ ἡ θεία πρόνοια τοῦ πολλὲς φορὲς ἐνεργεῖ διὰ αὐτῶν. Κι ἐνῷ φαίνεται ὅτι ὁ διάβολος θριαμβεύει, ὁ Θεὸς πραγματοποιεῖ τὸ σχέδιό του.
Ἂς θυμηθοῦμε καὶ τὴν περίπτωση τοῦ Μωϋσῆ. Ὁ Φαραὼ προβαίνει εἰς σχέδιο γενοκτονίας τῶν ἀγοριῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἡ θεία πρόνοια κατευθύνει ἔτσι τὰ πράγματα, ὥστε καὶ ὁ Μωυσῆς σῴζεται -καὶ τὸ θαυμαστὸ γιὰ τοὺς Ἰουδαίους ἀλλὰ καὶ εἰρωνικὸ γιὰ τοὺς Αἰγυπτίους- μεγαλώνει καὶ μορφώνεται μέσα στὸ παλάτι τοῦ Φαραώ. Ὁ ἐκλεκτός του Θεοῦ καὶ προωρισμένος νὰ σώσει τὸν λαὸ τοῦ θεοῦ, μεγαλώνει μέσα στὴν ἔδρα καὶ τὸ ἀρχηγεῖο τοῦ τότε ἀντιχρίστου!!! Βεβαίως καὶ ὁ Ἰούδας τὸ κατ’ ἐξοχὴν ἐνεργούμενο τοῦ σατανᾶ δροῦσε μέσα στὴν ἔδρα τοῦ Χριστοῦ

καὶ ἐνεργοῦσε διὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν τὴ γενέσει του, πλὴν ὅμως ἄθελά του καὶ ἔχοντας εὐθύνη βεβαίως γιὰ τὰ ὅσα ἔκανε, ὑπηρετοῦσε τὸ σχέδιο τῆς θείας προνοίας.

Δ) Σχετικὸ μὲ τὸ τελευταῖο ποὺ ἀναπτύξαμε εἶναι ὅτι μὲ τὴν θεία πρόνοια πολλὲς φορὲς σῳζόμαστε ἀπὸ διάφορα δεινὰ καὶ ἄλλες φορὲς ὑφιστάμεθα δεινά. Δηλαδὴ μερικὲς φορὲς οἱ δοκιμασίες δὲν μᾶς ὁδηγοῦν σὲ κάποιο εὐτυχὲς τέλος ἀλλὰ στὸ μαρτύριο καὶ στὴ κατὰ κόσμο καταστροφή. Αὐτὸ συμβαίνει γιὰ πολλοὺς καὶ ποικίλους λόγους. Μερικὲς φορὲς μὲ τὶς δοκιμασίες καὶ τὶς θλίψεις θέλει ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ταπεινώσει, θέλει νὰ μᾶς κρατήσει κοντὰ τοῦ(ἂς θυμηθοῦμε τοὺς 10 λεπροὺς ποὺ μόλις ἔγιναν καλὰ οἱ 9 ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὸν Θεό),θέλει νὰ μᾶς γυμνάσει καὶ νὰ μᾶς χαριτώσει μέσα ἀπὸ τὸ καμίνι τῶν θλίψεων, θέλει ἀκόμη νὰ μᾶς δείξει ὅτι τὰ πάντα τὰ κάνει ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι οἱ δικές μας ἱκανότητες καὶ ἐνέργειες. Ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ μαρτύριο δὲν εἶναι κάτι τὸ κακό. Εἶναι τὸ ὕψιστο σημεῖο ἐπιτυχίας ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσει ἕνας χριστιανὸς καὶ τὸ φοβερότερο πλῆγμα κατὰ τοῦ διαβόλου, ὅσο κι ἂν φαίνεται περίεργο αὐτό. « Τίποτα δὲν φοβᾶται ὁ διάβολος τόσο, ὅσο τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων», λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. «Τοῦ θυμίζει τὸ αἷμα ποὺ χύθηκε στὸ σταυρὸ καὶ τὴν ὠφέλεια ποὺ εἶχε ὁλόκληρη ἡ οἰκουμένη ἀπὸ τὴν σταυρικὴ θυσία.»

Συνεπῶς καὶ οἱ θλίψεις καὶ τὰ βάσανα τῆς ζωῆς μας, εἶναι κι αὐτὰ μέσα στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Καὶ πρέπει νὰ εὐχαριστοῦμε τὸν Θεὸ καὶ γιὰ τὰ κακὰ ποὺ γλυτώνουμε ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ δεινὰ ποὺ ὑποφέρουμε. Καὶ νὰ ἀποβλέπουμε μὲ ἀπόλυτη πίστη καὶ ἐμπιστοσύνη στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, εἴτε εὐχάριστο εἴτε δυσάρεστο εἶναι αὐτό. Διότι «τοὶς ἀγαπώσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν» (Ρώμ.8,28).

(Πηγή: "ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ")